

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

*О.Ф. Шаповал, кандидат економічних наук
Л.О. Коннова, старший викладач
Національний університет харчових технологій*

Досліджено сучасний стан та шляхи поліпшення управління інформаційними ресурсами підприємства відповідно до конкурентного ринкового середовища.

Інформація, інформаційні ресурси, модель управління інформаційними ресурсами, конкурентоспроможність підприємства.

У процесі економічної глобалізації та швидкої зміни умов ведення господарської діяльності підприємств зростає потреба в переосмисленні методів управління інформацією та інформаційними ресурсами на підприємстві. Це зумовлює необхідність визначення нових підходів до процесу управління інформаційними ресурсами підприємства з урахуванням динамічності змін зовнішнього і внутрішнього навколишнього середовища через прискорення практичних дій щодо впровадження нововведень.

Потужним ресурсом для підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємства є оперативне використання цінної інформації в управлінській діяльності на основі новітніх інформаційних комп'ютерних систем і технологій. Це дозволяє підприємству своєчасно реагувати на зміну кон'юнктури, товару, цінову політику та здійснювати успішну господарську діяльність на ринку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження у сфері управління інформаційними ресурсами та інформаційними системами підприємств і компаній зробили відомі зарубіжні вчені: Джеймс О. Брайен, М. Желені, К. Нейлор, Д. Уотерман. Серед вітчизняних учених проблемам ефективного управління інформаційними ресурсами та інформаційними системами підприємств присвячені праці В.Ф. Ситника, А.М. Берези, О.В. Оліферова, Н.С. Пінчук та інших.

Мета дослідження – обґрунтування необхідності й визначення шляхів удосконалення управління інформаційними ресурсами підприємств в умовах посилення конкурентних процесів ринкового середовища в Україні та викликів глобалізації світової економічної системи.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку ринкової економіки обсяги інформації, які зберігають і використовують підприємства, в тому числі, підприємства-конкуренти, стрімко зростають, кардинально змінюється інтенсивність руху даних, ускладнюється ієрархічність структури та засобів використання інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

З огляду на це, можна погодитися з думкою одного з найуспішніших бізнесменів світу Б. Гейтсом, що «...найнадійніший спосіб виділити свою компанію серед конкурентів, відірватися від натовпу переслідувачів – це добре організувати роботу з інформацією. Саме той факт, як ви збираєте, організовуєте та використовуєте інформацію, визначає, переможете ви чи програєте...» [3, с. 23].

Інформацію можна охарактеризувати як сукупність відомостей, які використовуються в процесі управлінської та господарської діяльності підприємства. Управлінська інформація пов'язана з обслуговуванням процесів виробництва, розподілу, обміну й споживання матеріальних благ і забезпечує розв'язання завдань організаційно-економічного управління. Інформація об'єднує відомості економічного, виробничо-технологічного, юридичного, соціального та іншого змісту. В управлінських інформаційних процесах інформація виступає одним з найважливіших ресурсів разом з енергетичними, трудовими, фінансовими і матеріальними ресурсами.

Інформація як ресурс має такі властивості як корисність, вартість, цінність, достовірність, повнота та «життєвий цикл». На підприємстві в процесі управлінської діяльності з інформацією здійснюється багато операцій (інформаційних процедур), які пов'язані зі збором, передачею, зберіганням (накопиченням), подальшим опрацюванням та отриманням кінцевого інформаційного продукту.

Інтеграція інформації внутрішнього середовища підприємства, яка відображує фінансово-господарський стан підприємства з інформацією зовнішнього ринкового середовища формує інформаційні ресурси підприємства.

Сучасна концепція управління інформаційними ресурсами підприємства полягає в тому, що інформація, бази і банки даних, бази знань, комп'ютерні інформаційні системи та персонал, як найцінніші ресурси підприємства, повинні бути ефективно (цілеспрямовано, вміло, продуктивно та економічно) керовані для досягнення найбільшого бізнесового успіху.

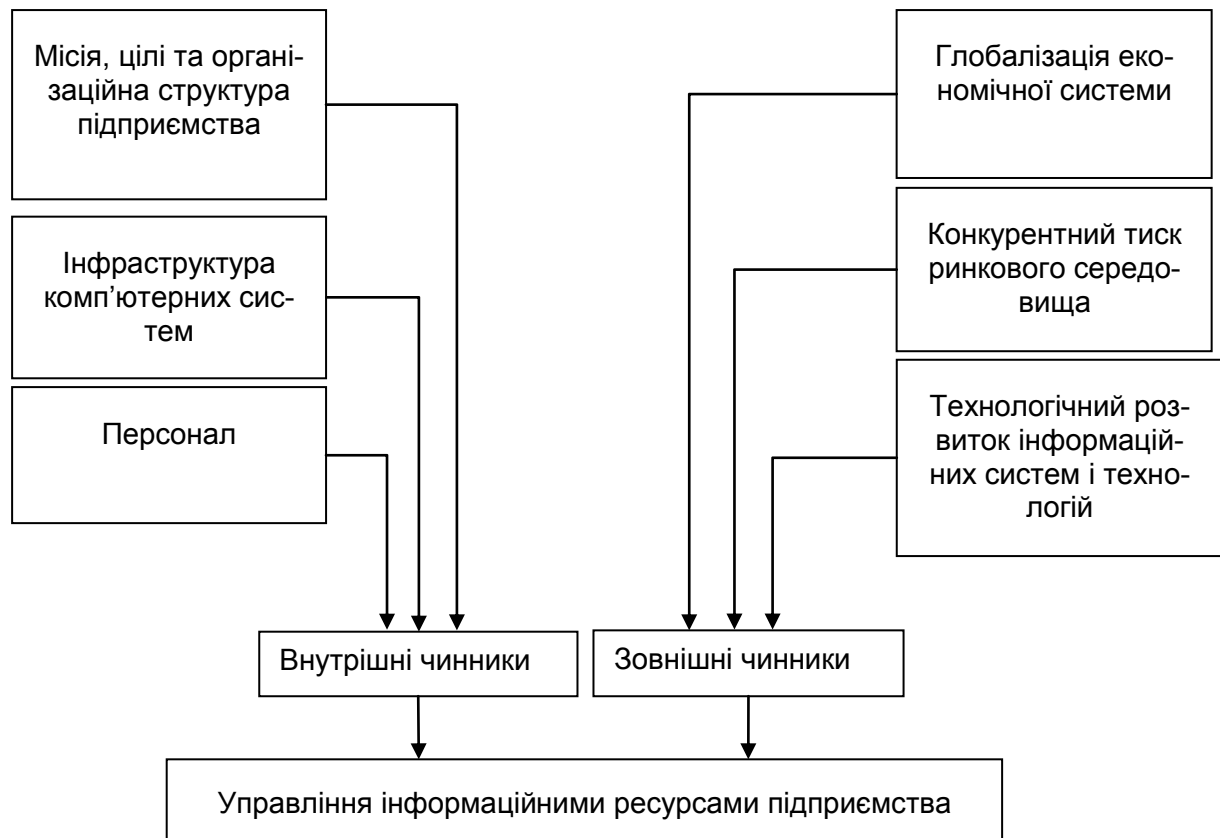
Фундаментальною метою управління інформаційними ресурсами підприємства є формування такої їх структури й змісту, які здатні забезпечити ефективно вирішення проблем бізнесової діяльності підприємства та його стали конкурентну перевагу в ринковому середовищі.

Аналіз стану управління інформаційними ресурсами підприємств переробної галузі АПК свідчить про специфічність їх формування залежно від особливостей галузі, до якої належить підприємство, а також про те, що інформаційні ресурси підприємств мають ієрархічну побудову, цілісність, екзогенний характер структури та безперервність розвитку.

Результати аналізу показали, що на підприємствах плануються та визначаються інформаційні потреби відділів і структурних підрозділів; відстежуються джерела та форми подачі інформації; організовуються власні системи «інформаційного обігу» на базі комп'ютерних інформаційних систем і технологій, а також здійснюється контроль і аналіз рівня та якості задоволення інформаційних потреб фахівців, відділів і структурних підрозділів у системі управління підприємством.

Тобто, управління інформаційними ресурсами на підприємствах традиційно трансформується в поточне управління інформаційними системами і технологіями, яке часто здійснюється з частковим урахуванням впливу чинників внутрішнього та зовнішнього розвитку на цей процес.

Задля вдосконалення існуючого підходу щодо управління інформаційними ресурсами підприємства, вважаємо за доцільне рекомендувати здійснення управління інформаційними ресурсами з урахуванням впливу системи чинників внутрішнього та зовнішнього середовищ (див. рисунок).

Модель управління інформаційними ресурсами підприємства з урахуванням впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища

Модель управління інформаційними ресурсами підприємства логічно пов'язана з основною діловою стратегією підприємства – місією, яка відображує головні цінності підприємства і базується на довгостроковому баченні перспектив бізнесу, а також на визначених цілях розвитку підприємства.

Управління інформаційними ресурсами підприємства за такою моделлю обумовлює забезпечення виконання підприємством сформульованих цілей, які є початковою точкою побудови організаційної структури підприємства, структури інформаційних ресурсів та інфраструктури комп'ютерних систем.

Формування інфраструктури комп'ютерних систем підприємства відбувається в процесі трансформації різних проектів впровадження інформаційних систем на основі методологічного підходу – максимізація кон-

курентних переваг та їх відповідність бізнесовій діяльності підприємства. Тут процес управління інформаційними ресурсами фокусується на розвитку інформаційних систем, які можуть підвищити конкурентоспроможність підприємства, його імідж, будуть сприяти випуску нових видів товарів, а також створять умови для інтеграції інформаційних ресурсів на сучасній комп'ютерній платформі.

Запропонована модель управління інформаційними ресурсами підприємства передбачає проведення заходів щодо вдосконалення управління персоналом, як найціннішого ресурсу підприємства, у напрямі постійного професійного зростання фахівців, які виконують функції управління роботою комп'ютерних мереж, апаратного і програмного забезпечення, баз даних, операційних систем, локальних та глобальних комп'ютерних мереж.

Урахування впливу зовнішніх чинників на управління інформаційними ресурсами підприємства дозволить адаптувати підприємство до умов ринкового розвитку, що є викликом та потребою дійсності.

Глобалізація, як процес інтеграції національних економік світу, виступає всеохоплюючим явищем та посилює свій вплив на розвиток підприємств. Прискорення глобальних тенденцій ускладнює процес визначення ділових стратегій та цілей підприємств, обмежує умови їх досягнення, порушуючи баланс складної соціально-економічної системи підприємства.

Зростаюча конкуренція серед підприємств здійснює умовний «тиск» на бізнесову та управлінську діяльність підприємства, як і безперервний стрімкий науково-технологічний розвиток комп'ютерних інформаційних систем та мереж, що також не можна не враховувати в процесі управління інформаційними ресурсами підприємства для вирішення поточних і стратегічних завдань.

Досягнення підприємством конкурентної переваги на внутрішньому та глобальному ринках товарів пов'язано зі створенням стратегічних інформаційних ресурсів шляхом використання стратегічних інформаційних систем. Інформаційні системи цього типу «проштовхують» інновації у фінансово-господарську діяльність підприємства та позитивно впливають на підвищення ефективності господарювання.

Удосконалення управління інформаційними ресурсами підприємства суттєво розширює можливості зростання й успішного ведення бізнесової діяльності підприємства за рахунок адекватності та оперативності в роботі з інформацією, яку отримують фахівці та керівники задля обґрунтування й прийняття найкращих управлінських рішень.

Оптимальне управління інформаційними ресурсами підприємства сприяє впровадженню сучасних комп'ютерних систем ведення бізнесу (обробки бізнесових операцій), контролю виробничих процесів та підтримки сумісної діяльності працівників підприємства. Впровадження корпоративних електронних систем автоматизації функцій управління, інформаційних систем для керівників та експертних систем дає змогу створювати на підприємстві потужні інформаційні ресурси, які потенційно визначають інформаційну стратегію його конкурентної переваги.

Використання інформаційних ресурсів вищезазначених комп'ютерних інформаційних систем фахівцями підприємств та керівниц-

твом вищого рангу дозволяє здійснювати оперативне моделювання змін господарської діяльності відповідно до ситуації на ринках.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ефективна діяльність сучасного підприємства на ринку залежить від рівня його адаптованості до умов глобалізації, досягнення та утримання лідерських позицій в конкурентній боротьбі. Суттєвою підтримкою в цій діяльності є поліпшення існуючої системи управління інформаційними ресурсами підприємства. За результатами проведеного дослідження можна зазначити:

- запропонована модель управління інформаційними ресурсами підприємства враховує внутрішні та зовнішні чинники ринкового середовища й розглядає управління інформаційними ресурсами як частину стратегії економічного розвитку підприємства;

- стратегічно орієнтоване підприємство має переваги щодо вдосконалення процесу управління інформаційними ресурсами за рахунок інвестування процесів вдосконалення інфраструктури комп'ютерних інформаційних систем, інформаційних баз і банків даних, що в кінцевому підсумку визначає успішну бізнесову діяльність та зміцнює конкурентоспроможність підприємства;

- удосконалення організації та управління інформаційними ресурсами підприємства дає змогу підняти на якісно новий рівень одну з найважливіших його підсистем у системі управління підприємством, що створює реальний базис для досягнення визначених бізнес-цілей підприємства.

Отже, управління інформаційними ресурсами підприємства має здійснюватися під впливом і з урахуванням змін навколишнього середовища, а також можливостей і потреб самого підприємства.

Список літератури

1. Паршина О.А. Інформаційні системи і технології в менеджменті / О.А. Паршина, В.М. Косарєв, Ю.І. Паршин: Дніпропетровск : Дніпроп. ун-т ім. А. Нобеля, 2012.

2. Оліферов О.В. Інформаційні системи і технології підприємства : навч. посіб. / О.В. Оліферов, Н.М. Спіцина, Т.В. Шабельник : Донецьк : Дон НУЕТ, 2010.

3. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли / Б. Гейтс. 2-е изд. – М. : Эксмо, 2006.

Исследовано современное состояние и пути улучшения управления информационными ресурсами предприятия соответствию с конкурентной рыночной средой.

Информация, информационные ресурсы, модель управления информационными ресурсами, конкурентоспособность предприятия.

The article dedicated to research of modern state and means of enterprise information resources management improving according to market competition.

Information, information resources, model of information resources management, market competition.